

Referat fra møte i Kringkastingsrådet 28.09.06

Kjellaug Nakkim ledet møtet, som ble holdt i møterom 7/8 i Radiohuset på Marienlyst.

Publisert: 30/11-2006 10:46

Dagsorden:

0900: Kultur i NRK – mer enn bare festtaler

Innledninger ved kringkasterdirektør Kari Werner Øfsti og kultursjef Nita Kapoor

1115: Språkutviklingen i NRK

Innledninger ved språkkonsulentene Ruth Vatvedt Fjeld og Jon Peder Vestad

1215 Lunsj

1315: Programdrøfting

Rådet evaluerer sine møte- og arbeidserfaringer (lukket)

Programdirektørens orienteringer

Eventuelt

Til stede fra rådet:

Jon Olav Alstad

John Arne Balto

Hallgrim Berg

Finn Egil Holm

Roger Ingebrigtsen

Kristin Jensen

Paul Leer-Salvesen

Sigbjørn Molvik

Kjellaug Nakkim

Steinar Ness

Per Arne Olsen

Shabana Rehman

Solveig Torsvik

Til stede fra NRK:

Kringkasterdirektør Kari Werner Øfsti

Radiosjef Øyvind Vasaasen

Kultursjef Nita Kapoor

P2-sjef Herborg Bryn

Prosjektleder Brynjulf Handgaard

Til stede fra sekretariatet:

Rådssekretær Leif Stavik

Referent Vetle Daler

Kultur i NRK – mer enn bare festtaler

– Kulturinteressen i samfunnet vokser mer enn interessen for fotball, og det kan vi ta vår del av æren for, sa Kari Werner Øfsti i sin innledning. – Dette gjelder også de yngre aldersgruppene, selv om svært få i de gruppene sier at de er interessert i kultur. Men de sier de er interessert i film, musikk og litteratur, sa Øfsti, og fortsatte: – Vi produserer innenfor to sjangere: journalistisk dekning av aktuell kultur, for eksempel i magasinprogrammer, og vi formidler kulturopplevelser. Et eksempel på det siste er Virtuos, en EBU-konkurransen for unge musikere. Her fikk vi en norsk sølvvinner, og vi fjernet Detektimen den aktuelle kvelden for å få plass til programmet, akkurat som vi ville gjort hvis det hadde vært et viktig idrettsarrangement. Når det gjelder det nye trekanalsystemet som vi planlegger, vil NRK1 bli omtrent som i dag, NRK2 vil ha fokus på nyheter og aktualiteter, mens NRK3 vil være en barnekanal. Vi diskuterer nå blant annet hvor kulturkvelden som sendes på NRK2 i dag skal plasseres, sa Kari Werner Øfsti. Se for øvrig vedlagte presentasjon.

– "Kultur for alle. Alltid". Jeg har gjort NRKs slagord til vårt. Vi har 220 begeistrede medarbeidere, og er Norges største kultureddaksjon, sa kultursjef Nita Kapoor i sin innledning.

– Formidling av og journalistikk om kultur er et stort oppdrag. Når det gjelder journalistikken, setter vi ofte dagsorden. Vi skal ikke være kulturens talerør, men dens overvåker. Vi skal ikke være for høflige, sa

Kapoor, som mente at saker med minoritetsvinkling må bli en viktigere del av kulturjournalistikken og – formidlingen. – Vi ønsker også å utvikle produksjonen av kulturnyheter til de ordinære nyhetssendingene, sa Kapoor, og fortsatte: – Dessuten er Kringkastingsorkesteret (KORK) 60 år, og orkesterets nye sjef Martin Revheim har som mål at KORK skal bli verdens mest innovative radioorkester innen 2012.

– Jeg vil bare kritisere dere på en ting, og det er at dere ikke er gode på selvkritikk. Men dere er gode til å fortelle hva dere driver med, sa Paul Leer-Salvesen i sitt forberedte innlegg. – Vi trenger å diskutere kulturbegrepet. Noe av det som er spennende, er når man krysser grenser mellom kulturavdelingen og andre avdelinger. Jeg er imidlertid litt bekymret for at P2 skal bli NRKs alibi, store deler av kulturlivet er nemlig "gisler" i P2. Dere er ikke flinke nok til å løfte fram kulturen på hovedkanalene. Og jeg gjentar min gamle kjepphest: Kultur og utenriks må få en egen desk i nyhetsredaksjonen slik sporten har det. Dere må også bli flinkere til å finne utøverne av kultur som ikke er ute etter å selge seg selv. For de uoppdagede kulturskattene finnes der ute, og de er spennende, sa Leer-Salvesen. – Jeg ønsker meg også mer gravende journalistikk. Er for eksempel milliardatsingen på kultur som vi ser for tiden, verdt pengene? Fortsett satsingen på P2 uten at det blir brukt som alibi på at dere er verdensmestere i kultur, rådet Paul Leer-Salvesen.

– Jeg jobber jo mye innefor feltet og har blant annet merket hvor smertegrensen går når det gjelder kombinasjonen kultur og religion/livssyn. Her synes jeg dere traff bra med Styrk Live, sa Shabana Rehman i sitt forberedte innlegg. Der fant dere riktig oppskrift. Det samme gjelder Migrapolis. Jeg ønsker at Migrapolis skal eksplodere og være en del av NRK som helhet. Jeg mener også at NRK ikke må være redd for å støte, slik at vi kan få flere prinsipielle og opplysende debatter som tar opp de store spørsmålene. Kall det gjerne filosofi-debatt, sa Shabana Rehman.

– Kultur har vært mer og mer i fokus de siste 15 årene, og det er bra at NRK bruker såpass med ressurser på kultur, sa Jon Olav Alstad. – Når det gjelder kulturjournalistikken, savner jeg mer om makt, økonomi og strukturer. Her stilles det for få kritiske spørsmål. For øvrig synes jeg kulturstoffet i Dagsrevyen er blitt merkbart bedre i det siste, sa han. Finn Egil Holm fulgte opp: – Jeg savner mer bruk av ordinære nyhetskriterier i kulturjournalistikken. Vi trenger ikke flere terningkast, for å si det sånn. Jeg savner også andre typer debatter: Hva om folk fra ulike sjangere kunne møtes til debatt om samfunnets kulturmidler, for eksempel?

– Bildet som tegnes av kulturdekningen er betryggende, mente Solveig Torsvik, som likevel ikke var helt fornøyd. – I Sverige klarer man å debattere kultur på en helt annen måte -for eksempel ved debatter om bibliotekenes rolle, om kultur og Europa og om bioteknologi. Jeg savner flere gode, dype debatter om samfunnsutfordringer og om hvordan vi skal fungere sammen. Jeg vet ikke hvor mye tid vi behøver å bruke på å diskutere selve kulturbegrepet, sa Torsvik, og la til at det er viktig at de unge bidrar. – Dessuten synes jeg debatten forflates når vi hele tiden skal spørre hvor mye penger det koster.

Sigbjørn Molvik var opptatt av skillet mellom profesjonell kultur og amatørkultur. – Jeg ønsker mer av den viktige kulturen som foregår i lokalsamfunnene. I hvilken grad kan NRK gjenspeile dette bedre? spurte han.

– Jeg tror forskjellen på svensk og norsk debatt henger sammen med arbeidsformen i komiteene i de to parlamentene, sa Hallgrim Berg. – I Norge er arbeidsmetodene slik at det skal kunne ut i noe konkret, og da gjerne penger. Når det gjelder lokal kultur, er det mange gode krefter der ute som ikke er vant til å selge seg selv. NRK bør grave fram flere av disse. NRK må gå dypere, og ikke bare stille opp når det er festival, sa Berg, og fortsatte: – Når det gjelder harmonimodellen i minoritetsdebatten, kan man lure på om det er fornuftig at hver minoritet skal ha sine egne medarbeidere. Det kan føre til segregasjon og ikke integrasjon, sa han.

Også Steinar Ness etterlyste flere kulturnyheter i ordinære nyhetssendinger. Han ønsket også bedre plassering av kulturen i NRK1. – Skarpere journalistikk må dessuten være basert på mer kunnskap og grundighet og ikke dramaturgiske virkemidler og konfliktorientering. Og det er bra hvis NRK kan gjenspeile mer fra distriktene.

– Jeg har vært i Danmark og snakket med dansk ungdom, og de er utrolig samfunnsbevisste. De har et engasjement uten å ha en agenda. Jeg savner at norsk ungdom blir tatt mer på alvor, og at det ikke bare dreier seg om sex og musikk, sa Shabana Rehman.

– Jeg kommer fra en sektor som blir stemoderlig behandlet, nemlig fysisk kulturvern. Hvilke planer har NRK på dette feltet? spurte John Arne Balto, og fortsatte: – Jeg likte Kulturbeinet og Kulturnytt på nettet. Det er uheldig at dette nedprioriteres, sa han.

– Mange har utvidet kulturbegrepet her, sa Kari Werner Øfsti. – Jeg er enig i det som handler om nyhetsdekning. Kulturavdelingen og NYDI har et godt samarbeid, og kultur skal inkluderes i ordinære nyhetssendinger og ikke bare være basert på den enkelte journalists interesse. Kulturstoff vil dessuten bli viktig i den nye aktualitetskanalen vår. For øvrig råder jeg Shabana Rehman til å høre mer på radio, for eksempel programmene Verdibørsen og Mellom himmel og jord, sa Øfsti.

– Vi skal bli flinkere når det gjelder å finne de gode sakene, sa Nita Kapoor i sitt avslutningsinnlegg. – Når det gjelder amatørkultur kontra finkultur, sluttet vi å sette disse opp mot hverandre for en stund siden. Vi skal dekke amatørkulturen. En annen sak er om vi gjør det godt nok. Vi har knyttet til oss kulturkorrespondenter som skal finne de bortgjemte utøverne. Kulturminnevern er også noe vi helt klart skal dekke, men om vi gjør det bra nok, vet jeg ikke. Når det gjelder makt/økonomi/politikk/ideologi, kommer kulturdebatt til å være et prioritert område neste år, sa Kapoor, og fortsatte: – P2 er ikke et alibi sett fra mitt ståsted. Men vi er opptatt av å få kulturen ut på flere plattformer. På minoritetsområdet er vi opptatt av å bruke minoritetsmedarbeidere ut fra den kompetansen de har og ikke bare når sakene har med minoriteter eller innvandrere å gjøre, sa Nita Kapoor.

Språkutviklingen i NRK

Jon Peder Vestad redegjorde for nynorskutviklingen i NRK og åpnet med å trekke noen historiske linjer. – Det går et skille i 1982 – før den tid var det lite dialekt å høre i NRK. Etter 1982 har dialektene fått større og større innpass i eteren. Det er bra, men det viktigste er at lyttere og seere fatter det som blir sagt. Derfor må vi jobbe med språket. Man kan ikke uttrykke seg helt som man vil. Det trengs faktisk mer røkt på ordnivå, og det er faktisk bedre klima for språkrøkt nå enn for fem år siden, sa Jon Peder Vestad i sin innledning. Se for øvrig vedlegg.

Brynjulf Handgaard, leder for språkutvalget i NRK og prosjektleder NYDI 2007, redegjorde for hvordan NYDI tenker rundt dialektbruk i nyhetssendingene i framtida. – Styringsgruppa for NYDI 2007 ønsker mer bruk av dialekt i distriktssendingene. Dette kan være problematisk, sa Handgaard. – Det som må ligge i bunnen, er troverdighet og forståelighet. Faktisk er det nå slik at distriktkontorene på TV har en mer offisiøs stil enn Dagsrevyen. Her må vi få inn mer nærhet, identifikasjon og opplevelse. Vi må fortelle og samtale mer og drive mindre høytlesning. Og her kommer språket inn. Programlederne må bli oppfattet som folks egne programledere, og da er dette med dialekt et viktig aspekt, sa Handgaard. – Det kan oppfattes som schizofrent at medarbeiderne skal forholde seg til normering og dialekt samtidig. Men vi vil få en oppmykning i distriktssendingene i fjernsyn, og disse sendingene vil bli annerledes enn i dag. Jeg tror ikke, som enkelte hevder, at dette vil gå ut over nynorsken. Men det vil bli vanskeligere å vurdere hva som er korrekt språk. Korrekthet er fortsatt viktig i nyhetssendinger, men ikke i like stor grad i andre typer programmer, sa Handgaard.

Ruth Vatvedt Fjeld redegjorde for utviklingen av bokmål i NRK og gikk i sin innledning gjennom NRKs språkhistorie. – Det har for øvrig skjedd en enorm endring siden 2000 i bruken av dialekter og individuell språkbruk, sa hun. Se vedlagte presentasjon.

– Det kommer til å skje store endringer i språket framover, mente Roger Ingebrigtsen. – SMS-språket vil prege språket sterkt. Når det gjelder dialekter i distriktssendingene, synes jeg Oslodialekt på Sørlandet skurrer. Jeg er tilhenger av at alle skal kunne jobbe overalt, men en av begrunnelsene for at vi har DK-ene er jo nettopp gjenkjennelse, sa han. Hallgrim berg fulgte opp: – Det samme opplevde jeg i Rogaland, sa Hallgrim Berg. – Det var ingenting med språket i distriktssendinga som tydet på at jeg var i Rogaland, og det er litt underlig. For øvrig synes jeg det er en skrekkelig utvikling hvis alt skal gå på SMS-språk. Språk må røktes. Skal alle kunne bruke sin dialekt eller sosiolekt istedenfor å lære seg språket ordentlig? Jeg er glad i dialekt, og vil gjerne ha radio med løs snipp. Men man må finne et balansepunkt, og det er vanskelig, sa Berg. Kjellaug Nakkim var enig. – Jeg håpe man holder på normeringen i nyhetssendingene. Ikke slipp dialektene til her. Ikke alle har like lett for å forstå dialekter, mente hun. – Når det gjelder nyhetsopplere som ikke er fra distriktet de jobber, merkes det tydelig på for eksempel stedsnavn – at de ikke vet hvordan stedsnavnene skal uttales og betones. Dette har mye å si for forståelsen. Jeg får også innspill fra folk når det gjelder tydelighet og artikulering. Mange mener at det snakkes for fort. Hørselshemming er faktisk også utbredt blant unge, sa Nakkim.

– Det ble sagt at man bruker flere engelske ord og uttrykk. Poenget må jo være at man bruker et språk som lyttere og seere kjenner seg igjen i. Via internett dukker nye ord og uttrykk opp langt kjappere enn før, og en del av disse vil være på engelsk, sa Finn Egil Holm.

– Språket vil alltid forandre seg. Vi ser for eksempel en regionalisering av dialekter, spesielt på Østlandet. Dialektene blir gradvis borte. Dette kan vi ikke bestemme over, sa Ruth Vatvedt Fjeld. – Når det gjelder artikulering, har vi en ansatt logoped som jobber med dette.

– Kringkasting er et kult ord, og det er kult at man fant det gjennom en konkurranse. Kanskje man kunne bruke denne type konkurranser til å finne nye ord også, sa Shabana Rehman. Radiosjef Øyvind Vasaasen fulgte opp: – ipod er et eksempel her – "podcasting" er basert på et merkenavn, slik at vi på en måte linker vårt innhold til Apple. Dette skulle vi gjerne hatt et alternativ til. Vi har vurdert "filkasting" og vi har vurdert en konkurranse. Men jeg er redd dette toget er gått, sa han. Jon Peder Vestad var ikke enig. – Jeg tror ikke det er for sent å endre dette. For øvrig er mikrofonspråk og mediespråk annerledes enn vanlig talemål. NRK har rett til å kreve at medarbeiderne røker sin dialekt. Det kan ikke være yrkesforbud på DK-ene hvis man har en annen dialekt. Men det er et redaktøransvar å sørge for at de lokale dialektene er representert, sa Vestad, som anbefalte Språkrådets ordsmeie når det gjelder konkurransen om å finne nye ord. – Når det gjelder SMS-språket, tror jeg det holder seg til bestemte sjangere. SMS-språket kommer i tillegg til, og ikke istedenfor vanlig språk. Men i et 50-årsperspektiv vil det kanskje skje endringer her.

– Jeg registrerer ingen stormende protest mot dialekt hvis man sørger for konsekvens og driver røkt, sa Brynjulf Handgaard, og fortsatte: – Framføringa bør være like god uansett språk og dialekt. Dette er noe vi jobber med. Mener for øvrig Kjellaug Nakkim at man ikke skal bruke dialekt i distriktsnyheter? – Jeg mener at man bør kunne jobbe hvor man vil som journalist. Derfor bør man også lese normert mål, svarte Kjellaug Nakkim. – Man skal ikke lese, men fortelle nyheter, repliserte Jon Peder Vestad. – Det har faktisk hendt at innslag fra DK-ene har blitt refusert i riksnhetene pga dialekt. Da er vi ute å kjøre, sa han.

Programdirektørens orienteringer

Kari Werner Øfsti

– Vi venter nå spent på statsbudsjettet, som legges fram 6. oktober. Vi har bedt om lisensøking, og har regnet på flere alternativer.

– Det nye styret har plukket opp strategiprosessen, og dette vil bli fulgt opp i tida som kommer. Her blir blant annet alle medarbeidere bedt om å svare på en spørreundersøkelse om hvordan de forholder seg til strategidokumentet.

– Hva skjer hvis lisensøkningen blir null eller kanskje halvparten av det dere ønsker? spurte Kjellaug Nakkim. – Det blir neppe null. Etter det vi har grunn til å tro, ligger det an til en økning. Det går en smertegrense for hvor hvor lite vi kan klare oss med for å få barnekanalen på lufta, svarte Kari Werner Øfsti, men understreket at det skal mye til før planene om tre kanaler blir lagt til side. – Når det gjelder aktualitetskanalen, ligger det mange muligheter i ny teknologi, og i programbanken.

Rådet evaluerer sine møte- og arbeidserfaringer

Sigbjørn Molvik var først på tallelisten under denne delen av møtet. – Temaene vi har vært innom så langt i år, har vært nyttige, sa han. Finn Egil Holm var enig. – Innledningene har vært svært gode, relevante og interessante. Jeg ser fram til debatt om dekningen av Midt-Østen, sa han.

– Vi satser på å ta den debatten 9. november, repliserte Kjellaug Nakkim, og Leif Stavik fulgte opp: – Den ballen ligger nå hos NYDI, de jobber med et opplegg. Det ligger også an til at vi får med oss en relevant, ekstern kritiker, opplyste han.

Hallgrim Berg takket for god informasjon når det gjelder presseklipp i forkant av møtene, mens Per Arne Olsen bemerket at det blir færre og færre "gode" klager til behandling i rådet. – På den annen side har vi hatt mange gode debatter, for eksempel om dekningen av USA-valget. Vi kan bli flinkere til å ta slike debatter hvis klagene blir færre, sa han. Kjellaug Nakkim var enig. – USA-debatten var spennende. Det slo meg for øvrig at vi snakker mer om valgene i USA enn i vårt naboland Sverige. Er ikke det et tankekors?

Shabana Rehman ønsket å se nærmere på hvordan NRK svarer på klagebrev. – For eksempel synes jeg ikke svaret til Islamsk råd var godt nok. Dessuten ønsker jeg mer reell diskusjon med innlederne, ikke bare at de må forsvare seg, sa hun.

– Det diskuteres fra tid til annen om dette rådet er "forhistorisk". Jeg tror imidlertid på det kringkastingsjefen sier om sitt behov for og glede av Kringkastingsrådet som korrektiv internt i huset her, sa Solveig Torsvik, og la til: – Det er mange bra folk her i NRK, og folk stortrives tydeligvis i jobbene sine. Det gjenspeiler seg blant annet i meget profesjonelle innledninger.

– Kringkastingsrådet har høy status både blant folk flest og blant mediejournalister, mente Kjellaug Nakkim. Roger Ingebrigtsen fulgte opp: – Det er to grunner til å ha et kringkastingsråd. Den ene er at 1,6 millioner lisensbetalere skal ha et sted å gå til med sine klager og innspill. Det betyr at vi bør diskutere minst en klagesak på hvert møte. Den andre er at dette er det eneste sted i Norge hvor man systematisk debatterer mediepolitikk. Et annet spørsmål er hvordan vi kommuniserer det vi driver med. Vi bør være mer synlige, blant annet på NRKs nettsider. Jeg synes for øvrig at det er bra at ledelsen er så godt til stede. Den dagen de mister interessen, kan vi legge ned rådet, sa han. – Debattene vi løfter fram må være i tråd med det det snakkes om utenfor huset, påpekte Finn Egil Holm, mens Kjellaug Nakkim understreket at pressen har vært veldig interessert i rådets arbeid til tider. – Team Antonsen og Midtøsten er eksempler på dette i det siste, sa hun.

30.10.06
Vetle Daler